

De Stemming van 25 november 2018

De electorale positie van de drie grootste partijen van de coalitie is zwak. Na D66 en het CDA is ook de VVD steeds meer aan het wegzakken. Alleen de ChristenUnie ontkomt aan dit proces en doet het beter dan bij de laatste Tweede Kamerverkiezing. Inmiddels is de PVV, die een geleidelijke stijging doormaakt, dicht in de buurt van de VVD terecht gekomen. Groen Links staat op de derde plaats en de PvdA is na Forum voor Democratie de partij die op de grootste winst staat en op de vierde plaats terecht is gekomen.

Peiling Zetelverdeling

zetels	TK2017	18-11-2018	25-11-2018	Versch. vorige week	Versch. NU-TK18
VVD	33	24	23	-1	-10
PVV	20	19	20	1	
GroenLinks	14	16	17	1	3
PvdA	9	15	15		6
SP	14	14	13	-1	-1
FvD	2	13	12	-1	10
CDA	19	11	11		-8
D66	19	10	10		-9
Partij voor de Dieren	5	8	8		3
DENK	3	7	7		4
ChristenUnie	5	5	6	1	1
50PLUS	4	5	5		1
SGP	3	3	3		
Totaal	150	150	150		
Coalitie	76	50	50		-26

Het is nog minder dan 4 maanden tot de verkiezingen voor de Provinciale Staten, die leiden tot een nieuwe samenstelling van de Eerste Kamer. Vanzelfsprekend is er op dit moment geen goede voorspelling te geven van die uitslag. Maar het is wel interessant om uitgaande van de huidige peilingen een vertaling te maken naar de nieuwe samenstelling van de Eerste Kamer. Daarbij wordt rekening gehouden met het feit dat bij de Provinciale Statenverkiezing de opkomst rond de 50% zal zijn, terwijl dat bij de laatste Tweede Kamerverkiezing boven de 80% lag. Bij bepaalde kiezersgroepen is de daling van de opkomst minder fors dan bij andere kiezersgroepen. Zo doet het CDA (gemiddeld oudere kiezers) het bij Provinciale Statenverkiezingen altijd beter dan de landelijke trend bij de peilingen. En scoorde de PVV bij de laatste twee Provinciale Statenverkiezingen duidelijk lager dan bij de landelijke peiling van de Tweede Kamer op dat moment.

Op basis van de huidige landelijke peiling en de inschatting van het effect van die lagere opkomst is de volgende tabel mijn beste inschatting op dit moment van de samenstelling van de volgende Eerste Kamer. Daaruit blijken ieder van de drie grootste coalitiepartijen te verliezen, waarvan D66 het meest. Op basis van de electorale verhoudingen van dit moment zou een score van 28 à 30 zetels voor de coalitie het meest waarschijnlijk zijn.

Natuurlijk kunnen er de volgende 4 maanden nog electorale verschuivingen plaats vinden, maar het lijkt me zeer onwaarschijnlijk dat de coalitie dicht in de buurt gaat komen van de benodigde 38 zetels. Zelfs een score van 36, een belangrijke score gezien de 2 zetels die de SGP zal gaan halen, zal moeilijk haalbaar zijn.

Inschatting uitslag Eerste Kamer op basis van huidige electorale verhoudingen en verwachte opkomst van 50%.

zetels	EK 2015	Schatting EK2019 tussen:		Verschil met EK2015	
VVD	13	12	13	-1	0
CDA	12	8	9	-4	-3
PVV	9	8	9	-1	0
GroenLinks	4	7	8	3	4
PvdA	8	7	8	-1	0
SP	9	5	6	-4	-3
FvD		4	5	4	5
D66	10	4	5	-6	-5
Partij voor de Dieren	2	3	4	1	2
ChristenUnie	3	3	4	0	1
50PLUS	2	3	4	1	2
DENK		2	3	2	2
SGP	2	2	2	0	0
OSF	1	1	2	0	1
Totaal	75				
Coalitie	38	27	31	-11	-7

- zie volgende pagina

De toename van de files is weer een onderwerp geworden, waar veel aandacht voor is. Gesproken wordt over de mogelijke aanpak ervan, waarbij ook het rekeningrijden weer is voorgesteld. De VVD is daar echter mordicus tegen. Maar ook onder de VVD-kiezers zijn er veel voorstanders te vinden.

Deel der bevolking dat denkt dat deze maatregel voor minder files zullen zorgen.

percentages	Allen	TK2017									
		VVD	CDA	D66	GrLns	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50Plus
Fors goedkoper maken van het OV	81%	70%	80%	84%	88%	86%	91%	89%	74%	79%	81%
Verbreden van wegen bij knelpunten	62%	83%	71%	42%	23%	58%	35%	52%	81%	75%	58%
Kilometerheffing gedurende de spits (rekening rijden)	54%	47%	59%	82%	74%	75%	64%	44%	30%	28%	44%
Forse verhoging van de accijnzen op benzine	18%	15%	19%	26%	42%	30%	23%	15%	10%	10%	7%

Een meerderheid is voor het invoeren van kilometerheffing. Er zijn grote verschillen naar politieke voorkeur. Bij de VVD-kiezers zijn er meer kiezers voor het invoeren ervan dan er tegen.

Bent u voor of tegen een voorstel om kilometerheffing in te voeren, waarbij de opbrengsten ervan worden gecompenseerd door een verlaging van de motorrijtuigenbelasting?

verticaal gepercenteerd	Allen	TK2017									
		VVD	CDA	D66	GrLns	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50Plus
Voor	54%	48%	61%	79%	69%	78%	38%	43%	35%	34%	43%
Tegen	31%	36%	25%	15%	22%	16%	32%	39%	50%	51%	33%
Weet niet/geen antwoord	15%	16%	14%	6%	9%	6%	30%	18%	15%	15%	24%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Naar aanleiding van het mislukken van de onderhandelingen over een pensioenakkoord zijn een aantal vragen gesteld over dit onderwerp. Vooral om de verschillen te laten zien naar politieke voorkeur. Voorafgaande aan de vragen is vermeld wat het aanbod van de regering was en wat het FNV verlangde en waar de onderhandelingen door mislukten.

Wie geeft u vooral de schuld van het mislukken van de onderhandelingen?

verticaal gepercenteerd	Allen	TK2017									
		VVD	CDA	D66	GrLns	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50Plus
De regering	34%	17%	19%	13%	37%	42%	34%	64%	47%	53%	58%
De werkgevers	11%	7%	8%	6%	9%	22%	15%	33%	5%	9%	16%
De werknemers	18%	40%	19%	39%	6%	4%	2%	1%	17%	5%	3%
Alle drie	28%	27%	40%	34%	21%	32%	29%	18%	26%	24%	26%
Weet niet/geen antwoord	17%	13%	17%	14%	33%	14%	34%	12%	13%	17%	6%
Totaal	108%	104%	103%	106%	106%	114%	114%	128%	108%	108%	109%

De PvdA-, SP- en PVV- kiezers stellen zich het sterkst op achter de opstelling van de FNV. De VVD- en D66 kiezers keuren die opstelling van de FNV het meeste af.

Vindt u dat de FNV tevreden had moeten zijn met het aanbod van de regering?

verticaal gepercenteerd	Allen	TK2017									
		VVD	CDA	D66	GrLns	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50Plus
Ja	41%	70%	53%	68%	24%	30%	12%	5%	37%	16%	27%
Nee	38%	11%	31%	14%	39%	60%	47%	78%	39%	62%	48%
Weet niet/geen antwoord	21%	19%	16%	18%	37%	10%	41%	17%	24%	22%	25%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

- zie volgende pagina

Ten slotte zijn er een aantal stellingen voorgelegd over dit onderwerp. Waar de meeste mensen mee eens zijn en de verschillen tussen de partijen niet al te groot is bij de stelling dat pensioenhervormingen nodig zijn.

Reacties op stellingen over het onderwerp pensioenen

eens met de stelling	Allen	TK2017									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50Plus
Ik vind wat de regering voorstelde een te forse toezegging	17%	33%	13%	22%	8%	12%	4%	6%	19%	12%	11%
Wat de regering heeft toegezegd moet ze nu al invoeren, ook terwijl er geen pensioenakkoord is	45%	43%	60%	39%	38%	52%	44%	42%	52%	45%	49%
Het huidige pensioenstelsel werkt nadelig voor jongeren	60%	63%	59%	72%	64%	58%	63%	55%	62%	53%	28%
De komende jaren moeten de pensioenen geïndexeerd worden	63%	53%	72%	59%	49%	80%	54%	72%	78%	65%	85%
Pensioenhervormingen zijn nodig	71%	77%	76%	88%	69%	87%	55%	63%	73%	51%	51%
De regering moet zonder instemming van werkgevers en werknemers pensioenhervormingen doorvoeren	27%	50%	28%	42%	14%	18%	9%	7%	28%	12%	29%
In Nederland hebben de werkgevers teveel macht	49%	22%	49%	34%	59%	74%	43%	77%	54%	67%	58%
In Nederland hebben de werknemers teveel macht	17%	39%	21%	21%	2%	11%	6%	5%	17%	7%	6%
Als er geen pensioenakkoord komt is dat een grote nederlaag voor de regering	60%	41%	55%	55%	53%	72%	51%	77%	77%	75%	69%